

20 JULY. 1873

նի վե տիկեր պիր բաբար անգ ու կի-
րիքի պիրի, թօրօգտեա կեօթիւրտիւ-
լէր, վե շէհրի մեղքիւրէ միւվանէլէթ
իթտիքլէրինտէ, էսիրէրինի, եանի,
մէրգուման բաբարաւոր, էհալինին
զազապընա գարըը մուհաֆազա իտէ-
մէտիլէր, էհալի, մէրգում պաշ փա-
փաթը իլէ վեքիլինի օլ տէրէնէ խըրբա-
լատը քի անիտէ էօլտիւլէր: Պու իշ,
հիւքիւմէթ տիւվանընա չըգտը:

Մէրգում Սանթա Գրիւզ նամ րա-
հիպ, իշ պու շէրէֆիլ հայտուտուղու
հէնկեամբնտա սայիր պիր չօգ քէսա-
նըն գանընա կիրմիշ վե սօնրատան նէշը
իլէտիլի պիր պէհաննամէսինտէ, Գար-
լօս թարաֆտարանընա գարըը օլարագ,
հիւքիւմէթէ մուվանէթէ իտէնլէրի
էօլտիւրէնէկինի պիրտիւրմիշ տիր:

Ինքարսիւլ զազէթասը, մէրգիւր
պէհաննամէթ նէշը իլէտիլի տէն սօն-
րա, ալթընտատա քէնտի թարաֆըն-
տան չու միւթալէտեք իթմիշ տիր: Եիշ
պու պէհաննամէ, պիր խաշ իշտարէթի
իլէ պաշլամագ տա տըր, պիր բարաւ,
տատամ էօլտիւրին տէյի էմր իթմէթ-
տէ, վե պու էմրի մէղհէպ նտմընա
վիրմէթտէ տիր, իշթէ պու տուր Գար-
լօս կիւրուհուհուն մէպտէսի:

Էհալի, պու կիւլի հայտուտալարա
գարըը ուճ տէրէնէտէ հիտտէթլէնիպ,
կիւրիւղգօանըն էեպէթ մէպուտարը:
Սանթա Գրիւզի էօ տիւրիւպ, պաշը-
նը կէթիլէնէ, պէօյիւք պիր մէպաղ
վատ իթմիշ տիր:

Տօն Գարլօսուն թարաֆտարալարը
կիւն պէ կիւն զիեատէ ճէսարէթլէ-
նիպ, պիր թագըմ խուսումէթէ գալ-
գընագտա, նասըլ քի, պու քէրրէ,
պիր պէօյիւք կէօնիլիլ իլէ պիր գաշ
տասքիլի նիգամիլէ թաշթը մուհա-
ֆազապընտա պուլունան թըրան նամ
ուֆաթ գէհրի իւղէրինէ հիւճում պիր-
լէ, գապթ իթմիշ տիր:

Գարլօս թարաֆտարալարըն, Սե-
վիլտէ, վե սայիր ճէնուպի շէհրիլէր-
տէ իթթիֆագը խաֆի իճրասընտա
պուլունամագտա օլտուգարը սէօյլէն-
մէթտէ տիր:

ԽԻԱԼԱ ԽԱՆԼԱԳԻ

Գորէսօնտան Սըլափ զազէթասը,
մէրգիւր խանլըգ հագընտա աթի-
մէքի մալիւմաթլարը վիրմիշ օլտու-
ղունտան, պէր վեճհի աթի պէհան ի-
տէրիլ:

«Խիվատան թիֆլիսէ կէթիլիլէն
պիր չօգ Բուս էսիրէրինտէն Մ.Տէտու-
րին, պու տէֆա իւղէրինէ Բուսիա
հիւքիւմէթի թարաֆընտան սէֆէր ա-
շըլան խիվա խանլըգ հագընտա պիր
թագըմ թօլաֆ մալիւմաթլար վիրմիշ
տիր: Աճ կէօղ պիր գապիլէ օլան Գիր-
կիլէրին պէօյիւք պիր գըսմը, հէր նէ
գտտար, Բուսիա թապի իտէլէր տէ,
տայիւմ հայտուտուղա գալգընըպ, է-
քիլ ալսգ ու իթասըն պէօյիւք
բազարը խիվա տըր: Տէտուրին, քէն-
տի էիւղէրնէ վաթանտալարը կիպի,
քէնտի իշի իլէ մէղուլ օլտուղու վա-
գըթ էսիր թուլուլուպ, պիր թագըմ
իւքէննէ չէքտիքտէն սօնրա, խիվատա
75 թիւտա (150 րուպի) սաթըլմը
տըր: Լիֆէնտի, մէրգում, խանա
հէտիլէ իթտի, խան տալի, մէրգու-
մու, պաղլէսինի զէր իթմէյէ թայիլին
իլէտի: Տէտուրին, քէնտի կիպի է-
սիր թուլուլուպ սաթըլման Բուսլարըն
սաեքընը, 300 նէֆէրտէն զիեատէ
թաշմին իլէմէթտէ տիր: Խիվա շէհ-
րինտէ 3000 տէն զիեատէ խանէ պու-

լունուպ, խանըն խանէսի տալի տա-
խիլտէ օլտուղու հալտէ, քեաֆֆէսի
տէ, էօղլիլ թօրագտան եաթըլմը
տըր: չաթըլարը, թօրագտան օլուպ,
էվլէրին ալա բէննէրէլէրի եօգ տուր,
վե էվլէրտէ ալա մանկալ գուլլան-
մաղտոր: Օճաղըն տիւմանը, չաթըլտա
աշըլմը պիր տէլիքտէն չըգար: խանըն
իգամէթ իլէտիլի խանէնին հիւ պիր
ճամը եօգ տըր: Եէհրին տէօրթ թա-
րաֆը, թօրագտան եաթըլմը պիր հի-
սար իլէ գուլաշալմը տըր, վե պու հի-
սար օլ տէրէնէտէ խարապ օլմուշ պիր
հալտէ տիր քի պիր չօգ էէրինտէն պէյ-
կիր իլէ կէշիլը: Ապա տայիլի օլտու-
եօգ տուր: Մուհարէպէ վագըլինտէ
պէքնիլիք տէն Գարագալ բազար ի-
լէ իրանը էսիրէր էյիճէ սիւհաշանըն
տէյիլ տիրէր: Սայ քի քեաֆֆէյի
թիւֆէնկիլէր, չաթմագըլ տըր: Տէտու-
րին գապիլէն պէհանընա նէգարէն,
կէնճ խան (23 եաշընտա տըր) Բուս սո-
քէրինին, Սարը Գարաշա միւվանէթ
իլէտիլիլ տուլտուգտա, օլ տէրէնէ-
տէ հիտտէթլէնիլ տիր քի, քէնտի խըտ-
մէթինտէ պուլունան կէնճ պիր իրան-
լընը պիր վուրուշտա էօլտիւրմիշ տիր:

ՆԱԲՈՒԼԵՆՈՒՆ ԶԷՆԱՋԷ ԱԼԱԲԵՐ

(Թայմագտան խիւսա)

Խիւլիննիւ Նաբօլէօնուն նաշը ա-
լաֆրանկա յունվար Ա իւննիւ կիւնիւ
տէֆն օլունմուշ տուր:

(Խորսիլիանլարտա վե խուստ սիլլէ
Պրանսա վե ինկիլթէրաւտա պիր քիմ-
սէնին վեֆաթընտան սօնրա տէֆն օ-
լունմագ, ուսուլա մուղայիր օլուպ, էն
էտնաթընը նաշը պիլէ հիւ տէյիլ իտէ,
իւլ կիւն խանէսինտէ պէքլէթտիրիլը):
Պիր վագըթ տիւնեաեա սըղամեան,
վե ճիւղի միգաճըղըլըլալէ մէ վիլէ-
լէ վիրէն սապըգ Պրանսա իմէրաթօ-
րունու չիմտի զիհիմիգտէն քիւլիէն
չըգարարագ հարէթէ կէօնտէրտիլ:

Միւթէվէֆայի միւշարիլէյին վե-
ֆաթ իթտիլի խանէնին թէգիլնաթը
պիր տէրէնէտէ վարմը տըր քի, Չը-
ղըլհըրսթ պունուն էմալինի պիր գաշ
սէնէլէրտէն պէրու կէօրմէտիլի կիպի,
պունտան սօնրա տալի կէօրմէսի մէ-
մուլ օլունմագ: Միւշարիլէյին, կէնէն
Սէվաթթար օլ մուհարէպէսինտէ, պի-
զիլմէ (ինկիլիլէր) իթթիֆագ իտէ-
լիտէն պէրու, պուրաճա (ինկիլթէրա-
ճա) ուսուլուն թէվէճհիւլ վե մուհապ-
պէթինի գազանտըլը ճիհէթլէ, վե-
ֆաթը հագըլաթէն էլէմիլիլ մու-
հիպ օլմուշ տուր: Վագաա Վիքթօր
Հօգսուն քիւլիլ չօճուղու, կէօղլէր-
տէն նապէտիտ օլտուղու կիպի, իմէ-
րաթօր Մաքսիմիլիէն տալի, ինկիլթէ-
րա գրալիաթը ֆալիլիաթըն մէնսուպ
օլմաաղը ճիհէթլէ, Մէքսիլաթտան
ասլա պաշս օլունմալը, վե բաբանըն
վաթիլան սէրանընտա իրաւ իթտիլի
նուլթգունտա, տիլիմիլիլ տիւլմէնի
օլան աւամ հէլէ կէօղլէրտէն նապէ-
տիտ օլարագ, տիւնեա թէմիլլէնտի
կիպի քէլտմը պուրաճա սիրաեթ իթ-
մէտի:

Հէլէ Պրանսա, միւշարիլէյին վե-
ֆաթընտան նաշի զիեատէսիլլէ գարա-
տիտէ օլմուշ տուր, իթպիւս իտէ, վե-
նէտիլ էեպլէթինին Ավթիւրտան ալ-
ըլմասըլա, պիր չօգ ճիւմհուրիլէթ,
լէրին պիլ իթթիֆագ, պու կիւնրի
իթպիւս գըրալըլընը թէշքիլ իտիլի,
մահալա Նաբօլէօնուն էսէրի հիմէթի
օլտուղու ճիհէթլէ, իթպիւս գըրալը
վիքթօր էմիւստիլէ հագըլթլէրինին
օն իրի կիւն եաա թուլմասը, վե Բօ-

մա շէհրինտէ դայէթ ճէսիմ պիր հէլքէ-
լին (արձօն) ինշասըլա իթթիֆա իթ-
մէյիպ, պէլքի իթպիւսնին հէր շէհ-
րինէ Նաբօլէօնուն պիրէր հէյքէլի ին-
շա իթպիւսէ սէղա տըր:

Բուսիալարալա իլաշը հարալ ի-
տիպտէ, ինկիլթէրանըն ալէյհինտէ օ-
լարագ կիլլիլէնագտը մուհէտէ իթ-
մէտի, վե մուսիլիլէն էրինէ սըղընա-
ճագ պիր մահէլլ իթթիլիպ իթմէք
նիեթիլլէ, ֆիրաթ իտիպ ինկիլթէրա-
եա կիտիլի, պուրա (ինկիլթէրա) է-
հալիսինին մէմսունիլէթինի մուհիպ
օլմուշ տուր: հաթթա, միւշարիլէյին
էննայի հիւքիւմէթինտէ, քէնտիսինէ
ըղհարը աւաթլէթլէ ալէյհինտէ դագէ-
թալարա պէնտիլէր եազանլար պիլէ,
մուսիլիլէն ինկիլթէրաեա կէլիպ տէ,
պիր քէօլէտէ չէքիլմէք նիեթիլլէ
իէնսիթ էեպլէթի քէօյլէրինտէն Չը-
ղըլհըրսթտա իգամէթ իթտիքտէն սօն-
րա, գալէմիլլէրին սիլիպ չէքմէճէլէրի-
նէ գօլտուլար: վե չաեթ Նաբօլէօ-
նուն հագընտա պիր քէլամ սարֆ օ-
լունտուղու էանտէ, քէնտիլէրինի
թարաֆտար կէօսթէրտիլէր:

Նաբօլէօնուն վեֆաթը խապէրի էթ-
րաֆա շուեու օլունտուղունուն իրթէ-
սի կիւնիւ, Պրանսա վե սայիր մուհէլ-
լէրտէն կէլէն էհալինին հատտ ու հի-
սապը օլմաեքալ, հէլէ, տէֆն օլունմա-
սընա պիր իքի կիւն գալարագ ճէնտ-
զէսինին պուլունտուղու խանէ, տաե-
թա թիւլլէրի սէրաեթ տիւվանխանէսի-
նէ պէնգէմիշ տիր:

Միւթէվէֆայի միւշարիլէյին էվ-
լատը րընա Նաբօլէօն իլէ րընսլուի,
ուսուլուն տիլգաթլընը ճէլպ իթմիշ-
լէր տիր: պիրինին հիւսնի նուլթըլա
էթվարը, վե տիլէրինին թաշսիլլէ մէյի-
ու րաղպէթլէ, ֆէհմ ու իտարաքճա
մալիք օլտուղու գուլվէթի, աւուճա-
լարը կիպի (աւուճալարը մէշուր տիւն-
եա աւամը օլան պիրիննի Նաբօլէօն
Պօնաթարթ օլուպ, օ տալի պիթթագ-
րիպ 500.000 քիլի իլէ Բուսիա իւղէրի-
նէ հիւճում իտէրէք, Մօսքուա շէհ-
րինէ տէկին հարէքէթ իթմիշ իտէ տէ,
Բուսիալարալա շէհրի մէղքիւրու քեա-
միլլէն իհրագ վե խարապ իտէրէք, ֆի-
րաթ իթտիքլէրինտէն, ապէրի պարըն-
տըրաճագ մահէլլ պուլամաեքալ, ալ-
տէթլէ, էանայի րաշտէ կիթտիլի եօլ-
տա, պիր չօգ գար եաղըլ օլուպ,
սօուգտան էօլմիշ օլան նէֆէրէրին
նաշարընտան աւթթա թէրէլէր հա-
սըլ օլուպ, նիհանէթ հիւպիր իշէ մու-
վաֆֆագ օլմաաթըտան պաշալ, Պը-
րանսաեա եալընը 80.000 քիլի իլէ
կէլէպիլմիշ տիր: վե իշթէ պու ֆէլա-
քէթ աղըպէլմ քէնտիսինին պէրպա-
տըն մուհիպ օլարագ, նիհանէթ ին-
կիլթէրաեա ֆիրաթ վե ինկիլիլէր տա-
լի քէնտիլիլտէն էմին օլմաաթըլարը
իլին, միւշարիլէյին Պահր Մուհիթ վե
Աֆրիգա սահիլինտէն 800 միլ մէսա-
ֆէտէ օլան Սէնթ-Լիլլէն իսմինտէ ու-
ֆագ վե գաեալըգ վե շէնիլքտէն մահ-
րում պիր ճէղիլէնէ նէֆի իտէրէք,
օրատա պիր միւտտէթ գալտըգտան
սօնրա վեֆաթ իլլէմիշ տիր) օլտուգ-
լարը վե տահա իլէրուտէ անըն ալա-
լէագըլա միւթթասըլ օլմաաթլարըն-
տան նաշի, քէնտիսինին իւղհարը րաղ-
պէթ օլունմուշ տուր:

Միւթէվէֆայի միւշարիլէյին վե-
ֆաթընտան սօնրա, նաշըն պաշար-
լաեքալ, վետա գըրըգըլ պիր քէրրէ
տահա կէօրմէք էմիլի իլէ, էթրաֆտան
կէլէն Պօնաթարթ թարաֆտարանըն
հատտ ու հիսապը օլմաաթըլը ճիհէթլէ:

պուլունտուղու խանէնին տիւվանխանէ-
սի թէգիլին իտիլտի, վե էնվայի չիէք-
լէրլէ տէօլէնտի: էհալինին իւղտիհաթըն-
տան, գարուեա բօլիսլէր գօնուլարագ,
խանէնին տալիլինտէ 200 քիլիտէն զի-
եատէ պուլունմաաթ իւղըլէ, էհալի
տէֆ իտէրէք հէր քէս թագըմ թագըմ
կէլիպ ճէնագէեթի կէօրմիւլլէր տիր:

Ճէնագէնին պուլունտուղու տիւվան-
խանէնին տէօրլ տիւվարը սիեաշ գա-
տիֆէ իլէ գարլանտըգ տան սօնրա, էթ-
րաֆը Պօնաթարթ ֆալիլիաթընա մալի-
սուս օլան ալէաթլէթլէրլէ թէգիլին իտի-
լիպ, պիրի ճէնագէնին պաշը ուճունտա
վե տիլէրի աեաղը ուճունտա իքի գա-
թօլիք բաբար Աւետարան օգուլար,
վե ագրապապընտան օլանլար տալի
քէմալ տէրէճէ րիաեթլէ, աեագտա
տուրուպ իւղհարը մաթէմ իտէրլէր ի-
տի: հէլէ տէֆն օլունմագտան էվլէլ
պիր կիւն գարիլլէնտա կէլէն էհալինին
աւթտի, 60.000է պալիլ օլմուշ տուր:
Էհալինին ճէնագէեթի կէօրմէսինէ միւ-
սաաթ օլունտուղու թագտիրտէ, հէր
քիսին հիւճումու թարիֆ օլունմագ
տէրէճէտէ օլուպ, ճէնագէ օտաթընա
կիրտիլլէրի վագըթ, եաա էպիսկոպի
կիլմէեթիլէր իշէրի կիրմէրէ րուխաթ
վիրմէլլէր իտի:

Նիհանէթ չարշէնպիհ կիւնիւ, չըմէն-
տըֆէր արապալարը վաթթաթըլա կէլ-
մէթտէ օլան էհալի պէյինտէ պաղը
գօմիլլէր պուլունուպտա, գարար հա-
սըլ կէթիլլէր պիր վագա գուհուր իթ-
մէսի իհիլիմիլտէն աւտ օլունարագ,
մահէլլի մէղքիւրէ հիւքիւմէթ թարա-
ֆընտան 500 քօլիս նէֆէրի թայիլին
վե իգամէ օլունմուշ տուր:

Էքսէր էհալի իւղհարը մաթէմ իթ-
մէթտէ իքէն, պիրտէ օրատա պուլու-
նան գօմիլլէրտէն պաղըսը, Պըրան-
սըղլարըն մէշուր օլան Վարսէյնէգ
չարգիլինի օգուտուլարը իշիտիլտի,
ֆագաթ պուլունար տէր հալ բօլիս թա-
րաֆընտան տէֆ օլունարագ, հէլէ պիր
ֆէնալըգ վուգու պուլմասը, Նիհա-
նէթ Նաբօլէօնուն նաշը սէքիլ աթլը
պիր արապա իլէ ահէսթէ ահէսթ մէ-
ղարիլթանա կէօթիլլէրլէրէք, գա-
թօլիք այնընճա միւթէվէֆանըն տէֆ-
նինտէն էվլէլ իճրասը լաղըմ կէլէն ա-
յինի մէղհէպիլէ, օրատա ուֆագ պիր
քիլիսէ տէրունինտէ իճրա օլունտու,
պու էանտէ աալի քիլիսէնէ կիրէն-
լէր էվլէլլէն աաղըտըլմը օլան պիլլէթ
սահիլլէրինտէն իպտէթ օլուպ, մէ-
ղարիլթան խաթմէսինէ պու վաթթաթ
իլէ 1000 լիւրա եաղըն ագէն թէ-
րաքիւմ իթմիշ տիր, միւշարիլէյին
գապիլթանա վագ օլունտուգտա,
օրատա հագըր պուլունանլար էլպէթ-
տէ Պրանսա պիր կիւն օլուր քի, էրինէ
ճիւմհուրիլլէթտէն խէլա օլմագ իլին,
պիրինին իմէրաթթօր նասպ օլունմաթ
խուսուտուտա աեաղլանտըլարը հալ-
տէ, պու նաշ պուրատան Պըրանսաեա
նաղ օլունուրա տէմիլլէր տիր, վե պու-
տա րէք տօղրու տուր:

Մէրասիլի տէֆնի իճրա օլունտուգ-
տան սօնրա, Պօնաթարթ թարաֆտա-
րանը օլանլար, միւթէվէֆանըն օլլու-
րըրէնսի, տէօրտիւննիւ Նաբօլէօն իւն-
վանըլա թէպիրք իտիպ, վե իմէրա-
թօրիլաեթ տալի գիլիլմէրիննէ նայի-
պէ թայիլին իթմիլլէր տիր:

ՍԱՀԻԳ ԱՍԶԷԹԱ

ԳԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍՅԱՆ

Ղալաթատա Բէնճէլմիլի բաղարնտա
հ. 28 Իսրի խանընտա